ایران

صاحب امتیاز: خبرگزاری جمهوری اسلامی
مدیرمسئول: مهدی شفیعی
سردبیر: جواد دلیری

تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی / نشانی: تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
صندوق پستی: ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵ / امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰
چاپ: شرکت چاپ جام‌جم / سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی/ چاپخانه جام‌جم برتر برنا
سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
تهران خیابان خرمشهر شماره ۱۶ / پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ (۰۲۱)
انتشارات موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران: ۵-۸۸۵۴۸۸۹۲
http://irannewspaper.ir

اذان ظهر ۱۳/۰۱ | اذان مغرب ۲۰/ ۱۲ | نیمه شب شرعی ۰۰/۱۴ | اذان صبح فردا ۴/۳۵ | طلوع آفتاب فردا ۶/۰۹

سخن روز

امام علی(ع):
خدا را! خدا را! درباره فقرا و تهیدستان، آنها را در زندگی شریک خود سازید.
وصیت‌نامه حضرت علی(ع)، نهج‌البلاغه، نامه شماره ۴۷

سینما می‌تواند ناجی زنان باشد

مریم بحرالعلومی: پتانسیلی که سینما به‌عنوان یک رسانه جمعی کاملاً مورد توجه دارد، اساساً همین است که به معضلات جامعه کمک کند. سینما پتانسیل بسیار مناسبی دارد و حتی می‌تواند یکی از مهم‌ترین ناجی‌های معضلات و مشکلات زنان جامعه ایرانی باشد. این زنان که حداقل من به انتخاب سعی کرده‌ام برشی از زندگی آنها را به تصویر بکشم، کاملاً واقعی هستند و تلاش من و امثال من برای ساختن این قبیل فیلم‌ها این است که نگاه جامعه بازگشتی به سوی آنها داشته باشد، آنها را بپذیرد، از قضاوت عامه دور شوند و پیش از اینکه تحلیل کنند، مطالعه کنند و چند و چون زندگی افراد را بدانند آنها را قضاوت نکنند، آنها را پذیرا باشند، به آنها برچسب‌هایی همچون زندانی، اعدامی، خلافکار و... نزنند و بدانند که اساساً هر خلافکاری خلافکار نیست و شاید صرفاً یک خطاکار باشد.

برگرفته از صحبت‌های این فیلمساز با ایلنا

دعای روز بیستم
ماه مبارک رمضان

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي فِيهِ أَبْوَابَ الْجِنَانِ وَأَغْلِقْ عَنِّي فِيهِ أَبْوَابَ النِّيرَانِ وَوَفِّقْنِي فِيهِ لِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ يَا مُنْزِلَ السَّكِينَةِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ

خدایا در این ماه درهای بهشت هایت را بـه رویم باز کن، و درهای آتش دوزخ را بـه رویـم بربنـد و به تلاوت قـرآن موفقم بدار، ای فرو فرسـتنده آرامش در دل مؤمنان.

دعای روز بیست و یکم

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِيهِ إِلَى مَرْضَاتِكَ دَلِيلاً وَلا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ عَلَيَّ سَبِيلاً وَاجْعَلِ الْجَنَّةَ لِي مَنْزِلاً وَمَقِيلاً يَا قَاضِيَ حَوَائِجِ الطَّالِبِينَ

خدایا در این ماه برای من به سوی خشـنودی ات دلیلی قرار بده و برای شیطان راهی به سوی من قرار مده و بهشت را منزل و آسایشگاهم قرار ده، ای برآورنده حاجات خواهندگان.

نـــگاره

ایمان نوری نجفی

خشکسالی

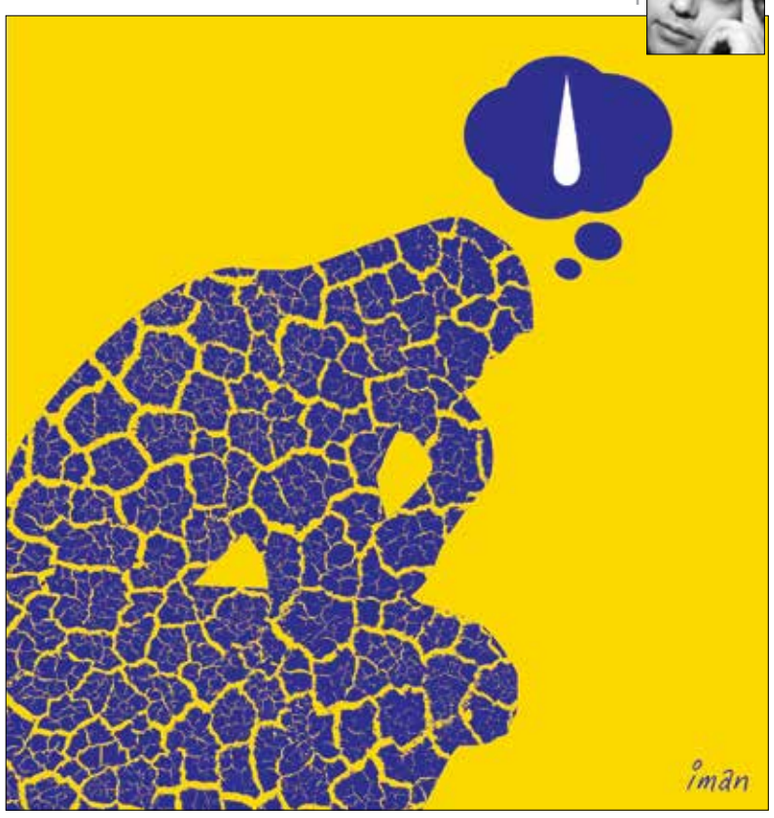

خوشنویسی با کلام علوی عجین است

یادداشت

یدالله کابلی
پیشکسوت خوشنویسی

بی‌تردید هنر خوشنویسـی در طول تاریخ زیسـت خود همـواره به عنـوان یک هنر معنـوی از ابعاد کلامی و معنایی منابع و مواریث ارزشمند سخنان بـزرگان و کلام وحـی و گفتار انبیـا و اولیا برخوردار بوده و میراث‌دار چنین فرهنگ و تاریخی است که هرگـز از چنین هویت ایرانی و اسـلامی خالی و به دور نبوده است.

از سـوی دیگر و به‌طور اخص هنر خوشنویسـی بخصـوص از کلام و شـخصیت والای حضـرت مـولای متقیـان امیرالمؤمنین علی علیه‌السـلام که اسـوه همه زیبایی‌های آفرینش اسـت و مظهر اخلاق، فضیلت و مهربانی است بهره‌های فراوان برده و سخنان ایشان همیشه زینت‌بخش خط و خطوط خلق شده به دست هنرمندان است و خواهـد بـود. نکتـه‌ای که باید به آن توجه جدی داشـت و اشاره به آن ضروری به نظر می‌رسـد این مسـأله اسـت که وقتی به هنر خوشنویسی نـگاه می‌کنیـم، متوجه می‌شـویم که این هنـر قدیمی همواره کوشـش کرده تا دسـتاورد ایـن تبلور بی‌نظیری را که جانمایـه باطنی هنرمندان خوشنویس است را در کنار ترویج شعر و ادب و حکمت گسترش دهد و بی‌تردید در سایه سخنان ائمه معصومین و انبیای الهی اعتبار و اعتلای فراوان پیدا کرده است.

تردیدی نیسـت که یکـی از دسـتاوردهای بزرگ خوشنویسـان طول تاریـخ و همچنین هنرمندان بزرگی که امروز میراث‌دار این هنر شـریف هسـتند، نوشتن و قلمی کردن کلام حضرت مولا امیرالمؤمنین (ع) در جمیع جهات بوده است. بنابراین ارتباط تنگاتنگ که مایه برکت، شکوه و عزت فرهنگ اسلامی به شمار می‌رود، یکی از افتخارات در طول تاریخ جامعه خوشنویسی است.

امیـدوارم مـا نیزکه بـا مفاهیم عرفانی و اینچنین اسـوه‌های سـخن، اخـلاق، فضیلت، ایمان و عشـق روبه‌رو هسـتیم و پیونـد عمیقی ایجاد کرده‌ایم بتوانیم در درازنای تاریخ شـجره شکوهمندی از مینوی اندیشه را برای مشـتاقان و علاقه‌مندان و بینندگان و دوسـتداران خوشنویسـان ایرانـی به ارمغـان بیاوریم. دسـت‌یافتن بـه چنین مهمـی دور از ذهن نیست و با توجه به دغدغه هنرمندان این حوزه و از سوی دیگر پربار بودن و همیشـه خروشـان بودن این چشـمه معنویت، روزبه‌روز این اندیشه و این هنر متبلورتر از گذشته خواهد بود.

سفر از میان اتاقی در بسته

سنگ و کاغذ و قیچی

نلی محجوب
فعال فرهنگی حوزه ادبیات کودک و نوجوان

خیـال و رؤیا آن چیزی اسـت که حتـی از درهای بسـته هـم عبـور می‌کنـد، مـرز نمی‌شناسـد، جنسیت و محدودیتی در کار نیست و چیزی جلو دار قـدرت اش نخواهد بود؛ خیال و رؤیا شـانس زندگـی در روزگارِ سخت اسـت و احیاکننـده امیدها. این روزها بچه‌ها هم دل خوشی ندارند؛ مدت‌هاسـت از کلاس‌هـای درس هـر چنـد اجباری و گاه ناخوشایند دور مانده‌اند، دور بودن از جمع‌های دوستانه، بازیگوشی و... تجربه‌هایی که یک سال و اندی از آنها دریغ شده است.

آنچـه رو بـه رویشـان اسـت قاب‌هایی اسـت کادربنـدی شـده، فایل‌هـای صوتـی درسـی، بازی‌هـا و... آنچه فرصـت می‌دهد تا به رؤیاها بـال و پر دهد و اندکی از اسـترس و فشـارها کم کند می‌تواند کتاب باشـد. شاید کتاب‌هایی از آن دسـت که قهرمانانش راه و رسم جنگیدن با سختی‌ها را می‌دانند، قهرمان‌هایـی که در مقابـل هیچ مانعی کم نیاورده‌انـد و نمی‌آورند؛ می‌جنگنـد، تـلاش می‌کننـد و به آنچـه می‌خواهند می‌رسـند؛ زنان و مردانـی که برای زندگی بهتر خودشـان تلاش کرده‌انـد و حتی باعث شـده‌اند زندگی امروز ما هم از کار آنها تأثیر بگیرد. شـناخت آدم‌های واقعی و زندگی‌هایشان، کارهایی که کرده‌اند و راه رسیدن به هدفشان پر از هیجان و شـگفتی اسـت. پر از تجربه‌های در دسـترس و شـور. با شناخت این آدم‌ها، بچه‌ها یاد می‌گیرند جسورانه فکر و انتخاب کنند و قدم بردارند. اینجا دیگر نه جای پای امر و نهی اسـت و نه نصیحت بزرگترها. اینجا کلمات است و سرگذشت آدم‌ها و فرصتی برای خیال سـفر کـردن در کنار این آدم‌هـا یا تصور بودن به جـای آنها از لابه لای تصاویر و متن.

کتـاب «ماجراجویـان بـزرگ؛ بیسـت جهانگـرد شـگفت‌انگیز» نوشـته اسـترهامفریر با ترجمه لیدا هادی توسـط نشر اطراف منتشر شـده اسـت. نویسـنده، کتـاب را بـا ایـن جملـه آغاز می‌کنـد: «قهرمان‌هایـی کـه الهام‌بخش ما هسـتند، ما را وادار بـه رؤیاپردازی می‌کنند و بـه مـا جـرأت می‌دهنـد تا کمـی بیشـتر تـلاش کنیـم. بیشـتر قهرمـان‌های مـن ماجراجـو هسـتند. ایـن کتاب، داسـتان شـاهکارهای شـجاعانه و سفرهای شکوهمند آن جهانگردان را تعریف می‌کند.»

ایـن کتـاب با تصویرسـازی‌ها، نمودارهـا و نقشـه‌ها ایـن فرصت را فراهـم می‌کند تا بچه‌ها با سـرزمین‌ها و ملت‌های دیگر آشـنا شوند. این روزها بچه‌ها در اتاق‌ها نشسته‌اند اما می‌توانند ذهن‌شان را با خیال و رؤیا به سفر ببرند؛ به جاهای مختلف دنیا، سفر از اتاقی در بسته. شاید برایتان جالب باشد بدانیـد ایـن قهرمانان باعث شـدند تا خود نویسـنده در بیسـت و پنج سالگی سفر به دور دنیا را با دوچرخه آغاز کند.

نویسنده از امیلی ارهارت و بریل مارکهام تأثیر زیادی گرفته است، تـا جایی که وقتی برای نخسـتین بـار دور دنیا رکاب مـی‌زد؛ در آفریقا همانجایـی کـه بریـل مارکهـام زندگـی می‌کرد، نـام دوچرخـه‌اش را «بریل» گذاشت. در این کتاب بچه‌ها به همه جا سفر می‌کنند، سفری متنوع از زیر اقیانوس تا کره ماه. لذت تجربه، جسارت و خیال‌پردازی را به بچه‌ها هدیه دهیم.

کلید دروازه‌های رحمت ربّانی

پیشنهاد

ذکـر و ذکرگویـی از مشـترکات ادیـان اسـت. شـاید نتوان دین و مذهبـی را پیدا کرد که فاقد مناسـک ذکر باشـد. توصیه ادیان و مذاهب به تـداوم ذکـر، در واقع، به جهـت تحکیم ایمان و تجدیـد عهـد با پیمـان دینـی و گواهی دادن مسـتمر مؤمن به پایبندی به اصول اعتقادی است. به این اعتبار، ذکرگویـی در کنـار مناسـکی همچـون قربانی کـردن، دعـا، زیارت، اطعام، خلوت و چله نشینی از اساسی‌ترین و محوری‌ترین آیین‌ها و شـعایر شـایع و مشـترک در میان تمامی ادیان و دینداران است. ذکرها در شـرایع گوناگون، مجموعه‌هایی گسـترده و متنوع را شکل می‌دهنـد که هرکـدام کارکرد وغایتـی مجزا دارند. با ایـن همه، در میان سلسـله اوراد هریک از ادیان، می‌توان به ذکر یا اذکاری اشاره کـرد که محوریت و اهمیت و شـرافتی مضاعف دارند و به تعبیری «ذکر جامع» به شمار می‌آیند.

به نظر می‌رسد یکی از اذکار محوری در اسلام و خصوصاً مذهب تشـیع، ذکر صلوات بر نبی مکرم اسلام(ص) و خاندان پاک اوست. فضیلت این ذکر تا آنجاست که قرآن کریم (سوره احزاب / آیه ۵۶) از صلوات خدا و فرشـتگان بر پیامبر اکرم سخن گفته و مؤمنان را به درود فرسـتادن بر او امر کرده است. بواسطه این تأکید قرآنی، اینک صلوات به شایع‌ترین و رایج‌ترین ذکر شیعی بدل شده و جزئی ثابت و شریف از فرهنگ عمومی دینداری شیعیان و بلکه تمام مسلمانان است تا آنجا که آثار تحقیقی فراوانی درباب آن فراهم آمده و تألیف شده است.

«دایرةالمعارف جامع صلوات» یکی از مجموعه‌های خواندنی و پربار درباب شأن ومرتبت این ذکر جامع است. سید مصطفی علوی که از نویسـندگان کوشـا در حوزه معارف اسـلامی اسـت در پژوهش درازدامـن خود به ابعاد و جنبه‌های مختلف ذکر صلوات پرداخته و شرافت و فضیلت وعظمت و اثرات آن را برشمرده است. این کتاب در حجمـی بیـش از ۶۰۰ صفحه مشتمل بر سیزده فصـل و یـک پیشـگفتار اسـت. مؤلـف، عـلاوه بر زمینه‌هـای قرآنی، روایی، تاریخی، ادبی، داسـتانی، به موضوعاتـی اجتماعی نظیر صلـوات در فرهنگ عامـه یـا در کلام بـزرگان هـم نظـر داشـته و از این طریـق بـر جامعیـت اثـر خود افزوده اسـت. اگرچه هیـچ کتابـی - خصوصاً کتابـی که ماهیـت دائرةالمعارفـی دارد - خالـی از نقـص و کاسـتی نیسـت امـا کتـاب حاضـر بـه حکم آنکـه از فضل فروشـی‌های رایج دور مانـده و برای انتقال مفاهیم، زبانی گرم و سـاده و صمیمی را برگزیده است اثری خوشـخوان و سودمند به شـمار می‌آید. موضوع پرفضیلت صلوات بـه ضمیمه سـعی مشـکور نویسـنده و همت و سـلیقه ناشـر کتابی شـکیل رقم زده اسـت که پسند مخاطبان سـخن معنوی واقع شده و به چاپ‌های مکرر رسـیده است. در شب‌هایی که دست اهل معنا و معرفت به سـمت آسـمان دراز اسـت ذکرجامع صلوات در حکم کلید دروازه رحمت ربانی است.

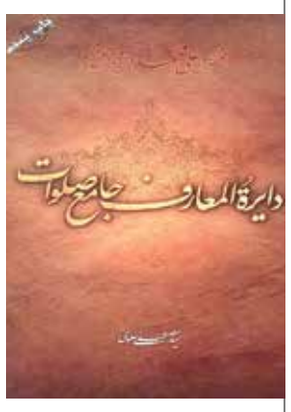

■ **دایرةالمعارف جامع صلوات**
■ **سید مصطفی علوی**
■ **انتشارات حدیث مهر**

عکس نوشت

شمایل‌نگاری از زمان آل بویه رونق پیدا کرد و آثاری از هنرمندان قدیمی ایران در این زمینه در موزه‌های مختلف نگهداری می‌شود.
شـمایل حضرت علی (ع) اثر اسـتاد محمدحسین تفرشـی که در دوره قاجار به تصویر کشیده شـده یکی از آن‌هاسـت. در این اثر شمایل حضرت در میان حواشی تذهیب کاری شده قرار دارد که درون آن‌ها بخش‌هایی از آیه الکرسی نوشته شده اسـت. این اثر در موزه خصوصی نسخ خطی و آثار فرهنگی دکتر محمدصادق محفوظی نگهداری می‌شود.

#مذاکرات_وین

هشتـگ

خبرهایـی کـه از مذاکـرات وین منتشـر می‌شـود کمـی امیدها را برای رفع تحریم‌ها بیشتر کرده است. خبرگزاری بلومبـرگ اعلام کـرد که در مذاکـرات وین، ایران با امریـکا در مورد لغو تحریم اشـخاص و نهادها بـه توافـق رسـیدند و همچنیـن در ازای تعهدات هسـته‌ای، تحریم‌هـای شـرکت‌ها نیـز برداشـته خواهند شـد. خبری کـه عباس عراقچـی هم آن را تأییـد کـرد. در کنـار اظهارنظرها دربـاره نتایج ایـن مذاکرات ماننـد کاهـش قیمـت دلار در بـازار، محسـن زنگنـه نماینده مجلـس در توئیتر نوشـت: «خبرهـای خوبـی از وین نمی‌رسـد. مذاکره‌کننـدگان ایرانی با لغـو «کلیه تحریم‌های پـس از امضـای برجـام» به‌جـای لغـو «کلیـه تحریم‌ها» موافقت کرده‌اند! این یعنی بازگشـت به سـال ۹۴». البتـه این موضع را کاربـران زیادی در شـبکه‌های اجتماعـی دارنـد کـه معمـولاً بـا مخالفـت دیگر کاربران مواجه می‌شـوند. آنهایی کـه موافـق مذاکره‌هـا و نتایـج آن هسـتند از این واکنش‌هـا انتقـاد می‌کننـد: «خبرهـای خوبـی از وین نمی‌رسـد. ممکن اسـت-فقط ممکن اسـت- کمـی از آلام مـردم کاسـته شـود...»، «بنـده خدا در جریـان نیسـت فکر کـرده قراره بـه توافق‌های جدیدی برسـن. هنوز نمی‌دونـه به برجام چیزی قـرار نیسـت اضافه بشـه تمـام تلاش ایـران اینه بـه مفـادش عمـل شـه»، «دیدیـد؟ دل‌نگـران هستند! راضی نیستند حتی به دوران قبل ترامپ برگردیم. چـی می‌فهمنـد از وضعیت اقتصادی مـا مردم عادی»، «مادرم در ۹۰ سـالگی و با ابتلا به سـرطان پیش‌رفته، در حالی کـه خود را آماده رفتـن کرده اسـت، اخبـار مذاکـرات در وین را با حساسـیت دنبال می‌کند و نگران اسـت که مبادا زحمات ظریف، هدر رود و کشور با دست‌اندازهای جدید، روبه‌رو شـود... زیبا اسـت»، «سـه موضوع اسـباب عصبانیـت اسـرائیل از مذاکـرات احیای برجام در وین شـده اسـت: ۱- ترکیب اصلی تیم مذاکراتـی امریـکا همـان تیـم دوره اوباماسـت ۲- امریـکا از بیـم سـنگ انـدازی، تـل آویـو را از جزئیـات مذاکـرات مطلـع نمی‌کنـد ۳- امریـکا فکـر می‌کنـد نتانیاهـو با اهـداف سیاسـی تهدید ایـران را بزرگنمایـی می‌کنـد»، «تو وین منافقان علیـه تیم مذاکره کننده شـعار میـدن»، «دلار در بـازار آزاد و صرافـی ملـی به زیـر ۲۲ تومان آمد و همچنـان بـازار دلار در چرخه ریزش قـرار داره... دلار همچنـان داره از مذاکـرات وین اثـر میگیره و تـا ۲۰ تومان ریزشـی خواهد بـود»، «عصبانیت نماینـدگان مجلـس از روند مذاکرات وین نشـان می‌دهد بزودی گشـایش بزرگـی در امر تحریم‌ها اتفـاق خواهـد افتـاد»، «عصبانیـت مجلـس نشـین‌ها از مذاکرات وین، یعنـی خبرهای خوبی در راه است.»، «مذاکرات وین داره فرسایشی هم رد میکنه، ماراتن میشـه»، «عراقچی گفته اغلب تحریم‌ها لغو می‌شود. بلومبرگ همان را به نقل از ایران منتشـر کرده. از قـول بلومبرگ می‌گویند که تحریم‌ها لغو شد. ان‌شاءالله به‌زودی لغو شود ولـی هنوز توافقی نهایی نشـده و تحریمی لغو نشده است.»

شهروند مجـازی

یگانه خدامی

روز معلم

ماجرا

دیـروز و به‌مناسـبت روز معلم شـبکه‌های اجتماعـی پـر بـود از تبریـک بـه معلم‌هـا و گفتن خاطره‌هایـی از دوران مدرسـه. معلم‌هایـی کـه در شـبکه‌های اجتماعـی فعـال هسـتند هـم از خاطره‌هایشـان و هدیه‌هـای عجیـب روز معلـم می‌گفتنـد و البتـه در کنار اینهـا بسـیاری از کاربران مشـکلات این شـغل و زندگی معلمان را یادآوری می‌کردنـد: «پـدر مـن بعـد از ۳۰ سـال معلمـی، هنـوز فرسـنگ‌ها زیـر خط فقر اسـت و با ۷۲ سـال سـن همچنان هـر روز بیش از ۹ سـاعت کار می‌کند تـا هشـتِ زندگـی‌اش گـرونُـه نمانـد.»، «پـدر من معلم بود و همچنان مسـتأجر. برای سـنوات سال ۱۳۹۶ مبلـغ ۸۰ میلیـون تومـان به‌صورت قسـطی و طـی ۶ مـاه پرداخـت کردنـد کـه بـه هیـچ کاری نیومـد. الان فقـط سـردردهای میگرنـی ناشـی از سـروصدای بچـه دبسـتانی بـراش مونـده و حرف نـزدن (حوصلـه حـرف زدن نیسـت) با ماهـا توی خونـه»، «آموزش و پـرورش تنها سـازمانیه که روز معلـم، روز زن، مـاه رمضـون، عیـد و... هیچـی به کارمنـداش نمـی‌ده، مطلقـاً هیچـی. معلـم فقط حقـوق داره، نه پاداش نه بن نه بهره‌وری نه کارانه و نـه هیـچ چیز دیگـه‌ای. فقط حقوق»، «یه بار دوم راهنمایـی تکلیـف ننوشـته بـودم، معلم فرسـتاد دفتر تا مشـاورمون زنگ بزنه خونه و اطلاع بده. به مشاورمون گفتم امشب الکلاسیکوئه الان اگه زنگ بزنی خونه نمیذارن بازی رو ببینم. اونم مردونگی کـرد و زنـگ نزد. اون شـب بـازی رو دیدم و بارسـا ۵-۰ رئـال روبـرد. روز معلمـو بـه اینا بایـد تبریک گفـت»، «مـا در روسـتایی کـه زندگـی می‌کردیـم، در روز معلـم آوردن کادو بـرای دبیـر اجباری بود. خنـده دارتریـن و بیشـترین هدیه معلمان شـامپو تخـم مرغی بـود، گاهـی اوقات در یـک کلاس، ۲۰ تـا شـامپو می‌آوردنـد»، «کلاس اوّل مـدام افتـاد زمیـن. همکلاسیم بـرش داشـت گفت مـال منه. بگومگـو کردیم. معلم آوردمون کنار دیوار. بهمون گفت کاری نداره که. الان از وسـط می‌شکنمش هر نصفـه مـال یکیتون. اون گفت باشـه. مـن زدم زیر گریـه. زد پـس کله اون و مداد و داد بـه من. لذا روز معلـم گرامی بـاد»، «به‌هـر اداره‌ای کـه می‌رویم؛ کارمند نشسته و ارباب رجوع ایستاده! به جز کلاس درس... کـه ارباب رجوع نشسـته و معلم ایسـتاده و ایـن از بـزرگ منشـی معلـم اسـت.»، «بچـه که بودم دلم می‌خواسـت یـه اَبَر قهرمان روانشـناس نیکوکار بشـم، واسـه همین معلم شـدم»، «خیلی از مـا معلم‌هـا حداقـل یـه عذرخواهی بـه بعضی از شـاگردهامون بدهکاریـم.»، «در دوره راهنمایی یـک معلـم زبـان داشـتیم بـا ماشـین پیکان سـبز رنـگ و سـر و وضـع مرتـب و شـیک. روزی از مـن پرسـید دوسـت‌داری چـکاره شـوی؟ گفتـم معلم زبان! محترمانه گفت معلم نشـو! بعدها فهمیدم معلمی سـختی‌های زیـادی دارد کـه مهم‌ترینش سـختی زندگـی و معاش اسـت و عشـق تنها چراغ ایـن راه اسـت.»، «شـیرین‌تر از شـنیدن تبریک روز معلم از شـاگرد، شنیدن تبریک از معلم سال‌های پیشه وقتی عکس کارت تبریک‌هایی که نگه داشته رو می‌فرسـته. و هنـوز یادشـه پـر دردسـرترین و زرنگ‌ترین گروه بودیم.»

روز بیستم ماه رمضان

ای نور بخش آسمان‌ها و زمین!

یک دقیقه با خدا

عبدالرحیم سعیدی راد
شاعر و پژوهشگر

گاهـی آنقـدر گـرد و غبار غفلـت و غرق شـدن در زندگـی و روزمرگـی روی دلم می‌نشـیند کـه برای تشـخیص راه درسـت و غلـط به دردسـر می‌افتم و اگـر تـو دسـتم را نگیری و مسـیر را به من نشـان ندهی، راه را از چاه تشخیص نمی‌دهم. ای خدای بخشنده و مهربان آرزوها و خواسته‌های زیادی در دل دارم کـه گرچه خود را لایق آن‌ها نمی‌دانم اما خودت بارها فرموده‌ای که خواسته‌های‌تان را از من بخواهید. در این ایستگاه بیستم میهمانی رمضان از تو می‌خواهم که با رحمت بی‌شمارت، نیازهای من و همه بندگانت را برآورده کنی. همین.

روز بیست و یکم ماه رمضان

شهادت حضرت علی (ع)

اذان سحر را دوست دارم چون عطر نام تو را در جان‌ها می‌پراکند.
اما سـحری که تو اذان آن را نگفته باشـی، از شب‌های بی‌ستاره هم سیاه‌تر است. و شب، بدون تو یعنی تندبادی از دلتنگی و حسرت.
ایـن شـب‌ها که از هر سـو فقط تنهایی می‌بـارد، دیگر طنیـن گام‌هایت در کوچه‌هـای سرگشـته کوفـه به گوش نمی‌رسـد. دیگـر دلی به یـاد گل‌های محروم نمی‌تپد. کسـی انبانی از نان و خرما به دوش نمی‌گیرد. تنها شاید کودکانی از شـدت گرسنگی، بیداری‌شـان را با یاد تو تقسیم کرده باشند. یا علی(ع)! حکایت عشق پایانی ندارد، اما اینک روز غریبی فرزندان تو و روز شـگفت تنهایی زمین فرا رسـیده اسـت. حالا دیگر ارکان زمیـن می‌لرزد و سطرهای نهج‌البلاغه خونرنگ شده است. همین

علی(ع) و اراده و انتخاب مردم

ماه میهمانی خدا

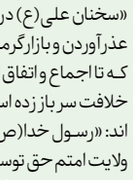

منصور پهلوان
استاد دانشگاه تهران

از مسـائلی کـه برای برخی از پیـروان ولایتمدار امیرمؤمنـان علـی علیه‌السـلام مطـرح بـوده اسـت یکی هـم این اسـت که چـرا آن حضرت در پذیـرش امـر خلافـت تعلـل کردنـد و از مـردم و پیـروان خـود خواسـتند بـرای تصدی حکومت به سراغ فرد دیگری بروند. آیا تشکیل حکومـت عادلـه تکلیف الهـی و برعهـده امام نیسـت؟ اسـتنکاف علی علیه‌السلام از پذیرش حکومـت در مواضع مختلف صورت پذیرفته و در نهج‌البلاغه و سـایر متـون حدیثی و تاریخی گزارش شده است. از جمله:

۱- در نهج‌البلاغـه آمـده اسـت کـه پـس از قتل عثمـان مردم به گـرد او آمدنـد و درخواسـت کردنـد که خلافت را بپذیرد، امـام فرمود «دعونی و التمسوا غیری» یعنی مرا رها کنید و از دیگری بخواهید تا بر شما حکومت کنـد... اگر مرا رها کنید من مانند یکی از شـما خواهم بود بلکه شـنواترین و مطیع‌ترین شـما برای والی شـما خواهم بود. من اگر وزیر شـما باشـم بهتر از آن اسـت که امیر و فرمانده شـما باشـم. (نهج‌البلاغه خطبه۹۲ و طبری۴/۴۳۴)

۲-محمـد بن حنفیه گوید: پـس از قتل عثمـان، اصحاب پـدرم نزد وی آمدنـد و گفتنـد: ما برای خلافت، کسـی را شایسـته‌تر از تو نمی‌شناسـیم. علـی(ع) گفت: من وزیر باشـم، بهتر از آن اسـت که امیرتان باشـم. آنان گفتند: جز بیعت با تو چیزی نمی‌پذیریم. (بلاذری ۲/۲۱۰ و طبری ۴/۴۲۷)

۳-علی(ع) در جمع مهاجران - که طلحه و زبیر نیز جزو آنان بودند- اظهار داشت: من به هر کسی که شما انتخاب کنید، راضی‌ام؛ ولی آنان گفتند: «ما نختار غیرک»؛ جز تو را نمی‌خواهیم. (طبری ۴/۴۲۸ و ابن اثیر ۳/۱۹۰)

براسـتی چرا علـی(ع) درخواسـت آنـان را اجابت نمی‌کرد؟ آیـا او از پذیرش تکلیف الهی سر باز می‌زد یا آنکه تعارف و تکلم می‌کرد و در دل خواستار حکومت بود؟ البته کسانی که با سیره امام آشنایی دارند می‌دانند که او اهل مجامله کاری در دستورات الهی نبود و اگر تکلیفی الهی برعهده او بـود در به جـای آوردن آن کوتاهی نمی‌کـرد مخصوصاً که فی الجمله زمینه مناسـبی هم فراهم آمده باشد. اسـتاد عبدالحسین زرین کوب که در مسـائل تاریخی ایران و اسـلام صاحبنظر اسـت در این بـاره می‌گوید: «سخنان علی(ع) در رد خلافت، با حدیث و از روی اعتقاد بود و قصدش عذرآوردن و بازارگرمی نبود». (زرین کوب۱۳۸۵/۱۰۵). حقیقت آن است کـه تا اجماع و اتفاق امت حاصل نگردیـده بود، امام علی(ع) از پذیرش خلافت سر باز زده است، خود ایشان از پیامبر اکرم(ص) چنین نقل کرده اند: «رسـول خدا(ص) مرا متعهد پیمانی کرده و فرمود: پسر ابی طالب! ولایت امتم حق توست. اگر بدرستی و عافیت، تو را سرپرست خود کردند و بـا رضایـت دربارهٔ تو به وحدت نظر رسـیدند، امرشـان را به‌عهده گیر و بپذیر، اما اگر دربارهٔ تو به اختلاف افتادند، آنان را به حال خود واگذار؛ زیرا خـدا برای تو گشایشـی قرار خواهـد داد.» (ابن طـاووس، ۱۴۱۲ ص۲۴۸ و مجلسی ۳۰/۱۵). نکته حائز اهمیت در این بحث تمایز مبحث امامت و حکومت است. علی(ع) امام است و این به خواست مردم بستگی ندارد چنان که پیامبری نیز چنین اسـت و خدا بهتر می‌داند که چه کسـی را به پیامبری برگزیند، اما حکومت، با وجود آنکه علی(ع) شایسـته‌ترین فرد برای تصدی آن اسـت ولی این حق برای مردم وجود دارد که هرکسـی را که می‌خواهند بدین سمت بگمارند و پیامبر به‌علی فرموده است که اگر در حکومت او اختلاف کردند کناره بگیرد و آنان را به حال خود واگذارد تا آنان هر کسی را که بخواهند به حکومت بگمارند و علی(ع) نیز چنین کرد. او تا زمانی که اجماع امت حاصل نشده بود از پذیرش حکومت استنکاف می‌کـرد و خـود او در ایـن باره فرموده اسـت: «ولکنی لمـا اجتمع رأیکم لما یسعنی ترککم». (ابن ابی الحدید۷/۳۷) چون رأی شما به اجماع و اتفاق رسـید دیگر نتوانستم شما را به‌حال خود رها سازم. در خطبه سوم نهج‌البلاغه هم به هجوم انبوه مردم برای بیعت اشـاره فرموده اسـت، همـان خطبه‌ای کـه در آن آمده: مـردم مانند موی گردن کفتـار به دورم ریختنـد و از هر طرف به سـوی من هجوم آوردند، به‌طـوری که از ازدحام ایشـان و بسیاری جمعیت حسن و حسین به زیر دسـت و پا افتادند و دو طرف جامه و ردای من پاره شد و اطراف مرا گرفتند مانند گله گوسفندی که به گرد شـبان خود گرد آمده باشـد. آنگاه فرمود: لولا حضور الحاضر و قیام الحجه به‌وجود الناصر... به خدا سوگند اگر آن جمعیت انبوه حاضر نمی‌شـدند و بواسـطه وجود یاری کننده، حجت قائم نمی‌شد و اگر نبود عهدی که خدا از دانایان گرفته تا بر شـکم بارگی ستمکار و گرسنه ماندن سـتمدیده رضا ندهند و آرام نشینند، افسار شـتر خلافت را بر کوهانش می‌انداختـم تا به هـر راهی که می‌خواهـد برود.... (نهـج البلاغه ترجمه فیض الاسـلام ص۵۰) آری این اسـت ارزش رأی مـردم از دیدگاه پیامبر اکرم(ص) و امام علی(ع) و این اسـت معنای دموکراسی و توجه به آرای مردم در اسلام.